

Čtení Lk 10,25-37

25 Tu vystoupil jeden zákoník a zkoušel ho: „Mistře, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?“ 26 Ježíš mu odpověděl: „Co je psáno v Zákoně? Jak to tam čteš?“ 27 On mu řekl: „Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí“ a „miluj svého bližního jako sám sebe.“ 28 Ježíš mu řekl: „Správně jsi odpověděl. To číň a budeš živ.“ 29 Zákoník se však chtěl ospravedlnit, a proto Ježíšovi řekl: „A kdo je můj bližní?“ 30 Ježíš mu odpověděl: „Jeden člověk šel z Jeruzaléma do Jericha a padl do rukou lupičů; ti jej obrali, zbili a nechali tam ležet polomrtvého. 31 Náhodou šel tou cestou jeden kněz, ale když ho uviděl, vyhnul se mu. 32 A stejně se mu vyhnul i levita, když přišel k tomu místu a uviděl ho. 33 Ale když jeden Samařan na své cestě přišel k tomu místu a uviděl ho, byl pohnut soucitem; 34 přistoupil k němu, ošetřil jeho rány olejem a vínem a obvázal mu je, posadil jej na svého mezka, zavezl do hostince a tam se o něj staral. 35 Druhého dne dal hostinskému dva denáry a řekl: „Postarej se o něj, a bude-li tě to stát víc, já ti to zaplatím, až se budu vracet.“ 36 Kdo z těch tří, myslíš, byl bližním tomu, který upadl mezi lupiče?“ 37 Zákoník odpověděl: „Ten, který mu prokázal milosrdenství.“ Ježíš mu řekl: „Jdi a jednej také tak.“

Dobré skutky nejsou cestou do nebe. Ale to, jak žijeme a co děláme, není jedno. Není to lhostejné. Budeme se z toho odpovídat. V jedné dětské knížce¹ se popisuje, jak je v nebi promítán film našeho života. Já se na něj dívám – a za mnohé se stydím... Pak se mohu ptát podobně jako ten zákoník: Co mám dělat, abych se za sebe v tom nebeském kině nemusela (moc) stydět?

Věřím v Boží milost a odpuštění, věřím, že to zlé (ale taky to bezcenné, nijaké, lhostejné, neživé, zbytečné) bude odstraněno, ale já nějak budu u toho – a přinejmenším se budu stydět a tím to bude bolet.

Zákoník se chce ospravedlnit (- jasně, to přece vím...) a zeptá se: *Kdo je můj bližní?* Ve Starém zákoně je bližním v podstatě souvěrec. Ten, který je „náš“, patří k nám, vyznává stejné hodnoty nebo je příbuzný. Je mezi námi nějaké pouto...

Kdo všechno jsou bližní? Můžeme sami dnes přemýšlet, kde pro nás vede ta čára (někdy zed') mezi „ten náš“/„ten cizí“. Ve společnosti? Mezi ne/náboženstvími? Mezi církvemi (oni...)? V rámci jedné církve (třeba oni věřící jen vlašně...)? Kdo všechno jsou bližní? Ježíš odpoví podobenstvím. Příběhem nás vede k posunu. Od teoretizování, obecné diskuse „o bližním“, kdy je snadné říci humanisticky „všichni jsou bližní“, k humanitární odpovědi, k činu.

Jde o to, komu se já stanu bližním. Pro koho něco udělám, obětuji, sáhnu do kapsy. Od koho se nechám zdržet. Kvůli komu (na chvíli) uhnu z naplánované cesty. Je dobré o tom dopředu teoreticky přemýšlet, ale to, koho najednou (nečekaně) potkám zraněného, potřebného, žebrajícího, na cestách... si nenaplánuji. Toho uvidím – a buď ho obejdu, nebo neobejdu. Dovolte mi v tuto chvíli převyprávět to naše až příliš známé podobenství, tentokrát ale možná s provokativnějším příměrem – z docela jiné perspektivy.

Odvedu na chvíli vaši pozornost ještě někam jinam:

Tu vystoupil jeden zákoník a zkoušel ho:

„Mistře, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?“

Ježíš mu odpověděl: „Co je psáno v Zákoně? Jak to tam čteš?“

On mu řekl: „Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí“

a „miluj svého bližního jako sám sebe.“

Ježíš mu řekl: „Správně jsi odpověděl. To číň a budeš živ.“

Zákoník se však chtěl ospravedlnit,

a proto Ježíšovi řekl: „A kdo je můj bližní?“

Ježíš mu odpověděl: „Jeden člověk šel z Jeruzaléma do Jericha a padl do rukou lupičů; ti jej obrali, zbili

¹ Iva Procházková: MYŠI PATŘÍ DO NEBE

a nechali tam ležet polomrtvého.

Když se onen člověk probral v nemocnici, upadl do hluboké psychické krize. Zatímco jeho fyzické zotavování pokračovalo velmi dobře, žil stále ve strachu. Už pro něj nebylo nic bezpečné, nic jisté. Proč by měl být ještě na živu?! Jak mohl Bůh dopustit, že musel tak strašně trpět? Onen člověk požádal svého faráře o radu: Řekni mi, **kde byl tehdy Bůh?** Farář se na něj s porozuměním podíval a řekl: Chápu tě. Pomohu ti. Založíme ve sboru komisi, která bude pracovat na tom, aby se stala cesta do Jericha bezpečnější.

Ten člověk zašel za farářkou sousedního sboru a vyprávěl jí o svém osudu. **Kde byl Bůh?**, zeptal se jí. Farářka se na něj s pochopením podívala a řekla: Rozumím Ti. Pomohu Ti. Dám ti telefonní číslo na Diakonii/Charitu, oni dělají podpůrné skupiny pro oběti fyzického násilí. Schází se každé pondělí v 19:30. Zavolej tam. Pomůže ti to.

A tak se ten člověk vydal za biskupem a vyprávěl mu o svém osudu. **Kde byl Bůh?**, zeptal se ho. Senior se na něj s pochopením podíval a řekl: Chápu Tě. Pomohu ti. To, co se Ti stalo, se už nikdy nesmí opakovat. Vystoupím s tvým případem na veřejnost. Věř mi. Je neslýchané, aby si člověk nemohl být jist svým životem na cestě do Jericha. Tady budou padat hlavy!

Když onen člověk seděl večer v hospodě na rohu, zastavil se u něj soused z 3. patra. Moc dobře ho neznal. V domě se proslýchalo, že byl členem nějaké obskurní křesťanské sekty... Po třech pivech začal ten člověk vyprávět svůj příběh počtvrté. **Kde byl tehdy Bůh?**, zeptal se svého souseda. A jeho soused řekl: Myslím, že Bůh byl s Vámi. Dokonce i tam v tom příkopě. Asi je pro Vás těžké tomu uvěřit. Někdy se cítím velmi podobně. Ale já rozumím Kristovu kříži takto: Bůh je přítomen i tam, kde je temnota a dává nám sílu, abychom se zvedli.

Ti dva spolu mluvili ještě dlouho o Bohu a o světě, až se soused zazubil: Když už jsme u toho zvedání se, už musím jít, mám za chvíli ranní směnu.

A pak ještě, poté, co zaplatil, dodal: Dnes večer se za Vás budu modlit, abyste znovu našli Boha. On sám Vás nikdy neztratil...“ Konec příběhu.

Když jsem se jednou zeptala jedné holčičky, jaký je její oblíbený biblický příběh, řekla mi, že je to určitě podobenství o milosrdném bernardýnovi. A od té doby musím při tomto příběhu myslet na obrovského psa s oddaným pohledem a soudkem rumu na krku.

Milosrdní bernardýni jsou skvělí: jsou vždy připraveni pomoci. Odvážejí se vydat se do nejvzdálenějších krajů, aby zachránili zavaleného člověka.

Ale problém milosrdného bernardýna je, že je němý. Nemůže podat vysvětlení, pokud se ho budete ptát po jeho motivaci, po jeho naději, po jeho víře.

Naše podobenství začíná otázkou: *Co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?*

Ježíš odkazuje na Písmo: „*Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí*“ a *miluj svého bližního jako sám sebe.*“

Ježíš vypráví celý ten následující příběh jenom proto, že se ho zákoník zeptal: „*A kdo je můj bližní?*“ Ptali bychom se na to ještě dnes?

Náš život by měl být takovou triádou, říká Ježíš: Měl bys milovat Boha, svého bližního i sebe samého. Pokud ztratíš ze zřetele některý z těchto tří bodů, Tvůj život se zhroutí.

Zákoník se ptá, kdo je jeho bližní proto, aby se ospravedlnil. Na co bychom se zeptali my, kdybychom byli na jeho místě, kdyby šlo o lásku k Bohu, bližnímu a sobě? Taky: Kdo je můj bližní? Nebo: Kdo je Bůh? Kdo jsem já?

Bližní – to není osamělý jednotlivec. Bližním můžu být ve vztahu k někomu. Slovo „blízko“ samo o sobě nedává smysl. Musí být řečeno vůči čemu (komu) jsem bližní. Bližní

– to je nejméně dvojice. Samařan dostal šanci vytvořit takovou dvojici a tu šanci nepromarnil.

K té zákoníkově otázce: on se ptá, jak se dostat do nebe. Jak se (já, sám) dostanu do nebe, jak budu mít podíl na věčném životě. Co mám dělat, abych byl dost dobrý, abych tam byl první... Ale do nebe se nechodí po jednom. Cesta do Božího království nevede „přes mrtvoly“. Ty polomrtvé, které potkám cestou, musím vzít s sebou. Naložit je na záda, na mezka, na osla... odvézt do hospody. Možná je Boží království ta hospoda, kde se potkáme se svými různě zraněnými bližními.

Ti, kteří mají trochu víc sil, tam přitáhnou ty, co síly nemají. Do Božího království se přichází unaveně a s tíhou. Možná nelogicky – bližním jsem zároveň nesoucím i neseným. Tak nějak se jde do nebe. Tak nějak se dělá nebe už tady na zemi. Tak nějak vypadá život, který má smysl. Možná, že je to provokace právě pro nás němé, milosrdné bernardýny: **Buďte víc slyšet! Buďte zbožnější! Obraťte se od práce k nebesům. Nedělejte z církve sdružení dobro-druhů, ale společenství Božích dětí!**

Křesťanství není jen horizontální záležitostí na cestě do Jericha. Ani čistou vertikálou mezi mnou a „mým“ Bohem. Je to triáda. Pokud budeme ignorovat jeden rozměr, náš život ztratí hloubku: křesťané nejsou jen dobří lidé – měli by, ale není to mus. Křesťanství je víc, než jen mezilidská etika.

To nás samozřejmě nezproští naší odpovědnosti za cestu do Jericha. Jednoho dne – tak to řekl Martin Luther King před více než 50 lety – se musíme smířit se skutečností, že celá cesta do Jericha musí být změněna, aby nebyli muži a ženy neustále bití a okrádáni, když putují po cestě života.²

Jsme v situaci, kdy jsme si mohli už mnohokrát uvědomit, že existují v tomto našem světě různé struktury, různé cesty, které je třeba zásadně změnit: od podnikatelské etiky po ochranu klimatu, od rozvojové pomoci po mírovou politiku.

Je to spousta obrovských cest do Jericha, po kterých neprojdeme, pokud nebudeme důvěřovat v Boží moc, totiž že se neztratíme, že stojí za to se podělit, že není důvod rezignovaně zavírat oči před nadlidskými úkoly.

Toto podobenství nás učí, že právě v nenápadnosti přináší Boží láska ovoce. Ne tam, kde ji člověk očekává, u velkých autorit a odborníků, levitů a zákoníků, ale u těch malých, zavržených Samaritánů.

Samařan se setkal ve zraněném člověku s Pánem Bohem. A podobně se ten zraněný setkal s Pánem Bohem v Samařanu. Už dnes a tady máme možnost potkávat Pána Boha.

AMEN

---

²Srov. Kázání M.L.K., vedené v Ebernezerském baptistickém kostele v Atlantě, Georgii 30. dubna 1967